

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

12. De Desideriis, ac morosis Delectationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80586](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80586)

signaculi Virginei integritate libidinosa contagionis experte; & sic non est virtus, sed quid nautile, quo cum quæ exoritur. Secundò, pro voluntate, ac proposito. Alius integritatis servanda, vel perpetuo, vel saltem usque ad coniugij tempus: & hoc modo est virtus. Quia posse inquinari, & non esse inquinatum, honestum quiddam est, commendatione dignum. Hinc ad Virginitatem, ut statum castitatis denotat, duo requiruntur: ex parte scilicet corporis non esse voluntarie pollutum, ex parte verò animi propositum ita se servandi nisi matrimonio colligetur. At virtus Virginitatis tale propositum prorsus excludit. Quia neque in re, neque in affectu cum violatione stare potest. D. Thom. 2. 2. quæst. 152. Sylvest. 2. 2. b. Virginitas. Filzuc. tract. 30. cap. 1. quæst. 6. Lessi. libr. 4. cap. 2. dub. 1. 4. num. 96. Azor. tom. 3. libr. 3. cap. 2. Layman. lib. 3. sect. 4. num. 8.

⁸⁵ Fide tenendum contra hæreticos statum Virginitatis coniugali statui esse preferendum non solum huius vitæ commoditate, sed etiam propter spirituales fructus, & vberius apud Deum meritum. Quia per Virginitatem melius homo à voluptatibus carnis auocatur, & facilius ad orandum redditur, maxime si se Numini consecrerit. Trident. sess. 24. can. 10. Lessi. lib. 4. cap. 2. dub. 15.

⁸⁶ Virginitas proinde dicitur statum sceminae quatuor modis amittitur. Primò, per voluntariam admissionem viri habentis cum ea copulam, siue sit in matrimonio, siue extra. Secundò, per involuntariam copulam, ut cum scemina vi opprimatur; verè enim fractum est claustrum Virginalis signaculum, quod nihil aliud est, attestantibus peritissimis Medicis, quam quædam complicatio partium ipsius orificij valis scemine, quæ per viri accessum dilatur. Tertiò, per voluntariam, siue involuntariam admissionem instrumenti virilis torpiditatem aliquam exercentis, etiamsi seminatio non sequatur, modò talis sit, ut pollutionem in natura sana posset excitare, quamvis per accidens non excitet ob debilitatem, aut morbum. Quartò, tam per sodomiam in scemina, quam in viro, siue facta, vel admissa sit absque seminatione amittitur irrecuperabiliter Virginitas: quamvis Caietanus citandus, per sodomiam passivam censeat non amitti, multoque minus per alias turpitudines in aliis corporis partibus exercitas. Quia verè claustrum Virginalis integrum manet: & hoc receptius. Porro in viro non est huiusmodi Virginitas secundum statum; quia non est in eo Virginalis claustrum. Caiet. 2. 2. quæst. 152. artic. 1. Lessi. libr. 4. capite 2. dub. 16. Filliuc. tractat. 30. numero 24.

⁸⁷ Virtus Virginitatis recuperabiliter amittitur omnibus illis modis, quibus amittitur castitas. Quia re ipsa ab hac non distinguitur. Unde etiam desideris turpibus, & morosa delectatione perditur. Item nubendi voluntate. Et per quemlibet actum turpem actiue, vel passivè exercitum citra seminationem, modò sit voluntarius; nam si involuntarius sit, etiamsi claustrum Virginalis violetur, non amittitur Virginitas, ut virtus est; licet enim corrupta naturaliter virgo non sit, moraliter tamen, seu in genere moris virgo censetur. Hinc si mulier fomno consopita, aut vino obruta à quopiam

viro cognoscatur, Virginitatem, ut virtus est, non amittit, si eo consilio cubitum non discessit, aut vino sibi mentem eripuit. Si quis prius ad quietem tendat alicuius obseceni flagitij cupiditate animum maculavit, atque in somno pollutus est, non desinere Virginem esse Abulensis ad cap. 2. Mat. qu. 7. 4. multis rationibus ostendit. Idemque docet, si quis vigilans nocturnam exoptat pollutionem, quam dormiens patitur qu. 7. 5. D. Thom. 2. 2. quæst. 152. artic. 1. Valent. lib. d. 9. qu. 1. punct. 1. Lessi. lib. 4. cap. 2. num. 112.

⁸⁸ Virginitatis virtus irrecuperabiliter à scemina amittitur quoties voluntarie copulam cum viro habet, aut polluitur: si autem haberet copulam cum puero impubere, & ipsa quoque impubes esset, nec malitia præveniret ætatem, non violaretur Virginitas, sed esset solummodo contactus turpis gravior aliis, qui corporis non tollit integritatem. In viro autem nisi adsit voluntarie pollutio quomodocumque procurata, non tollitur irrecuperabiliter Virginitas. Graf. libr. 2. cap. 88. numer. 7. Filliuc. tractat. 30. numer. 24. Lessi. lib. 4. cap. 2. num. 117. & 119.

CAPVT XII.

De Desideriis, ac morosis Delectationibus.

⁸⁹ **D**E Desiderio intelligitur voluntas, intentio, vel efficax rei malæ propositum; per delectationem verò simplex amor, & complacentia obiecti cogitati fruendo eius dulcedine absque executionis desiderio: solèque dici *morosa*, non à mora temporis, cum momento perfici valeat; sed quod voluntas post plenam rationis aduertentiam ei immoretur. Omnes sic.

⁹⁰ Desiderium absolutum siue cogitatio cum voluntate consentiente absolute in peccatum aliquando perpetrandum, aut in perpetrato complacente, habet eandem speciem, ac malitiam peccati mortalem, vel venialem, quam habet actus exterior, in quem fertur. Quia actus interior fert suam bonitatem, vel malitiam ab actu externo tanquam obiecto. Est communis.

⁹¹ Desiderium cum consensu conditionato, quo quis aliquid concupiscit sub tali conditione, quæ omnem malitiam obiecti auferat, non est peccatum, si tem mortale: verbi gratia, vellem hac vel illa scemina frui, si à Deo mihi permetteretur, vel si peccatum non esset. Valent. 2. 2. d. 6. qu. 4. punct. 4. Salas 1. 2. tract. 13. d. 16. sect. 27. Si autem conditio malitiam non auferat, est peccatum: verbi gratia, si cogitem: si non esset infernus, mœcharer: si non essem Religiosus, illicitis me implicarem voluptatibus. Bonac. de matrim. qu. 4. punct. 8. num. 9. Ratio est, quia etsi consensus conditionatus nihil ponat in rerum natura ex parte obiecti voluit in voluntate tamen ponit affectum illud perpetrandi delictum, præcisâ conditione non auferente.

Secl. I. De Precept. 6. & 9. Recep. Sent. 311

aufere malitiam: unde talis erit culpa, qualis esset, illud amare absque conditione. Sanch. l. 1. sum. c. 2. Laym. l. 1. trall. 3. c. 6. n. 10. Id autem, quod de illo desiderio conditionali, *illa famina frueretur, si a Deo mihi permitteretur, vel si peccatum non esset*, dixi, intelligendum esse, si desiderium efficaciter ad id obiectum non feratur, sed tantum sit significatio propensionis naturalis in illum obiectum. Sanch. l. 1. sum. cap. 2. n. 25. Laym. l. 1. cap. 6. n. 11. Cardin. de Lugo d. 16. num. 376.

⁹² Gaudere, ac delectari de opere malo sub conditione, *scilicet* in desiderio efficaci illicito, quando conditio est possibilis: et si, possit excusari à peccato iuxta quorundam Doctorem placitum, si fiat tantum secundum appetitum rationalem, seu voluntatem (secluso omni alio consensu illiciti periculo, ac turpis motus, qui tamen quia communiter, & connaturaliter sequitur, vix tutum videtur in praxi,) non potest tamen excusari, si sit delectatio voluntaria appetitus sensitivi, quæ propriè delectatio dicitur, sique communiter cum aliqua corporis delectatione. Ratio discriminis est, quia voluntas potest ferri in obiectum abstractum à malitia, cum sequatur intellectum, cuius est abstrahere: appetitus verò, quia sequitur imaginationem, non fertur in obiectum sub aliqua certa conditione status, vel temporis apprehensum; sed ut est in se: idcirco talis delectatio est de obiecto absolute malo. Bonac. de matrim. qu. 4. pun. 8. Layman. l. 1. cap. 2. numer. 25.

⁹³ Porro delectatio morosa, si terminetur ad cogitatum opus malum secundum se, est peccatum mortale, vel veniale, prout ipsum opus mortale, vel veniale est. D. Tho. 1. 2. q. 78. art. 8. & omnes communiter. Dixi secundum se, quia si delectatio sit tantum de ipsa cogitatione, non autem de opere, non est peccatum. Quia sicut cogitatio verbi gratià, de rebus obscenis in ordine ad doctorem, vel concionem, &c. bona est: cogitatio autem de iisdem rebus ex curiositate, est mala venialiter: ita consequenter cogitatio de tali delectatione, tanquam obiecto, non est mala, sed quandoque bona, quandoque venialiter mala. Similiter nec peccatum erit, si delectatio versetur circa modum male operandi, non circa ipsum opus malum: quomodo sine peccato nos delectant fabulæ, comediæ turpium amorum, non secundum se, sed secundum artificiosum, ac industrium modum. Layman. lib. 1. tom. 3. cap. 6. num. 2. & alij.

⁹⁴ Unde licitum est gaudere, ac delectari morose de effectu bono, secuto ex opere malo. Quia tunc delectatio non est de obiecto malo. Si talis effectus secutus sit ex opere secundum se quidem malo, hic tamen, & nunc culpa vacante, ut verbi gratià, quia factum est in somno, amentia, ebrietate, inculpabili ignorantia: tunc etiam de ipso actu licet aliquando delectari, non quidem secundum se, sed ut est causa tali boni effectus: verbi gratià, de solutione naturæ in somno facta. Quia obiectum huiusmodi delectationis non est malum. Bonac. de matr. d. 4. pun. 8. n. 8. Lessi. l. 4. c. 3. n. 105. & 106. Valq. 1. 2. d. 105. c. 2. Sanch. l. 1. sum. c. 2. num. 18. Card. de Lugo de penit. d. 16. num. 389. Imò adiciunt, licere aliquando desiderare (affectu simplici, & inefficaci desiderio) ut tale quid fiat sine culpa: verbi gratià, ut in somno naturæ solutio eveniat ob finem bonum: dummodo desiderium tam intentum non sit, ut tale quid probabiliter causet: nec sit periculum consentiendi in huiusmodi voluptatem. Quia obiectum desiderij huius, aut gaudij malum non est. Lessi. ubi sup. Bonacin. imbi.

Peccatum mortale non est, si coniuges delectentur appetitu tantum rationali de actu coniugij præterito, futuro, vel possibili, respectu partis præsentis, vel absentis. Item si sponsum desideret copulam futuram, aut de ea delectetur: vel vidua de præterita. Quia hi actus coniugij actus habent obiectum licitum. Dixi appetitu rationali: Quia si sponsum, aut vidua voluntarie consentiat in delectationem sensitivam, & carnalem, (quæ recordatione copulæ futuræ, aut præteritæ naturaliter oritur,) mortaliter delinquit. Lessi. Bonac. Palas, Tanner. Diana citati à Busemb. l. 5. c. 1. art. 2. n. 3. Quia verò ad supradictam voluntatis oblectationem sensitivam, & carnalem, ut plurimum, imò etiam consensus in fornicationem periculum consequitur: oblectatio illa voluntatis in praxi vix locum habet saltem in sponso, & vidua: inter coniuges verò, modo periculum pollutionis absit, etiam sensitiva, ac venerea delectatio mortale non est. Quia status matrimonij excusat hæc, uti etiam tactus impudicos solius voluptatis causa institutos. Et quia hæc tendunt per se ad opus coniugale, licet per accidens opus non exerceatur. Bonacin. de matrim. qu. 4. Sanch. Lessi. Diana, quos Busemb. lib. 5. cap. 1. art. 2. num. 3. sequitur.

⁹⁵ Qui delectationem morosam, aut desiderium mortale constituit, debet operis addere circumstantias: an de coniugata, moniali, consanguinea. Quod limitari, si delectatio feratur in obiectum apprehensum secundum totam suam malitiam, non autem si tantum secundum partem: verbi gratià, si in feminam apprehensam, ut non suam, non tamen ut alteri nuptam, vel ut monialem. Tunc enim probabile est, delectationes tales ad simplicis fornicationis speciem reduci. Sa. v. Luxuria. Salas 1. 2. to. 2. tr. 13. d. 16. sect. 6. nu. 59. Lege Card. de Lugo de penit. d. 16. num. 363. Aliud est de ipso opere externo, quod semper fertur in obiectum secundum totam suam malitiam: aut etiam de desiderio efficaci, quod fertur in opus externum secundum se, & ut est à parte rei: ac proinde est eiusdem cum illo speciei, idcircoque semper eius circumstantiæ sunt aperiendæ.

⁹⁶ Si quis sine causa, ac necessitate exerceat actionem ex qua intelligit delectationem carnalem naturaliter orituram (verbi gratià, ex curiositate legit, vel audit turpia) tamen sine directa intentione, & sine consensus periculo, venialiter peccat; si verò iustam causam habeat, nec venialiter delinquit. Busemb. ex Lessi. & aliis.

⁹⁷ Qui legit, audit turpia sine directa intentione, &c. venialiter peccat.